

TORONTÁL

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-6 szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólítások intézendők.

Telefon 21. szám.

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre — 24 kor.
Félévre — 12 .
Negyedévre — 6 .
Egy hóra — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
minden nap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 911.1

XL. évfolyam 156 szám.

Szerda, július 12.

A nemzet és a véderőreform.

— július 12.

Az ellenzék tudvalegőleg azzal agítál első sorban a véderőreform ellen, hogy előbb meg kell kérdezni a nemzetet, hogy hozzájárul-e a véderőreformhoz?

Hogy ez nem egyéb önző pártpolitikai taktikánál, azzal tisztában van mindenki, mert erre a kérdésre a nemzet már a leg-határozottabban megadta az igenlő választ. Nem áll, hogy a mult választás csak negatív irányban, csupán a koalíció fennmaradása ellen döntött; a valóság az, hogy döntött pozitív irányban, az új kormányzó párt megalakulása mellett is, hatalmas többséget adván annak a nemzeti munkapártnak, amely első szervezkedő gyűlésén felvette programjába a katonai kérdés megoldását, még pedig abban a szellemben, amely a kormány javaslatait áthatja. A képviselőjelöltek programbeszédeiből sem hiányzott a véderőreform dolgában való állásfoglalás, minél fogva ma már nem lehet semmiféle erőszakos magyarázattal kérdésessé tenni azt, hogy akarja-e a nemzet a munkapárti többség uralmát és akarja-e a véderőreformját.

Mindez már nemcsak megítélt dolog. de a miniszterelnök a tényleges viszonyoknak megfelelően arra is hivatkozhatik, hogy a közvélemény a választás óta sem változott meg egyik irányban sem. A nemzet nyugodt megnyugvással, sőt meglepéssel látja a mai békés, munkás, erőtgyarapító kormányzatot, legkevésbé sem bánta meg, sőt örvend rajta, hogy a közügyek intézését a Héderváry-kormányra bízta. És a véderőre vonatkozó, immár országszerte részletesen ismert reformjavaslatok törvényté válását az ellenzék

minden izgatása ellenére nemcsak nyugodtan várja, hanem — azt is tökéletes igazsággal mondta a miniszterelnök — őszintén kívánja is.

Kívánja mindenekelőtt azért, mert a véderő fejlesztése terén más országok mögött messze elmaradtunk s ebben a hátramaralottságban kétségtelenül veszedelem rejlik. De kívánja a nemzet azért is a katonai kérdés elintézését, hogy végre levehesse róla a gondját, hogy ez az ügy függőben létevel ne izgassa többé és ne hátráltassa alkotó munkájában, amint izgatta és hátráltatta egy évtizeden át s közben nagyon súlyos, nagyon komoly válságba is sodorta. Végezzünk már egyszer vele, legyünk valahára tul a katonai kérdésen, — ezt hajják még azok is, akiket a véderőjavaslatok nem minden tekintetben elégitenek ki.

De óhajtja az ország a véderő reformját azért is, mert a polgárság tulnyomó része értékelni és megbecsülni is tudja a reformjavaslatok megvalósításából eredendő hasznokat. Ilyen gyakorlati, igen nagy gazdasági jelentőségű ujtás a katonai szolgálati idő lényeges leszállítása. Ilyen érték nemzeti szempontból a honvédség nagymérvű fejlesztése, felszerelése tüzerességgel is, ezzel kapcsolatban ágyugár felállításá Magyarországon, amit a miniszterelnök bevészelt tényként jelentett be a képviselőháznak. Ilyen, alig tulbecsülhető előhaladása a nemzeti iránynak a magyar nyelv érvényesülése, a területi elv győzelme, a katonai igazságszolgáltatásban, nyomatékos kifejezésül állami és nemzeti önállóságunknak.

Ezek a ható okok idézik elő azt, hogy a magyar nemzet nemcsak obstrukciót nem hajlandó támogatni a véderőjavas-

latok ellen, nemcsak tűrni kész a nagy reform keresztülvitelét, hanem valósággal kívánja és várja, hogy az meg legyen, mert megvalósulását teljesen összhangban állónak itéli a maga nagy érdekeivel.

A rengő Alföld.

Írta: dr. Czirbusz Géza, egyetemi tanár.

— július 12.

Néha napján a geotektonikus, vagyis azon tudós uraknak is felvirrad, kik Földünk belső szerkezetét fölépülésének mikéntjét magyarázzák. Hogy oszkodásuk legfeljebb két kilométernyire terjed, vagyis Földünk 6000 km. sugarából még két kilométernyi darabot sem ismerünk eléggé, nem hogy nagyobb mélységeket vagy a Föld belsejét — az mellékes! Végére oly pici lény az ember, hogy aviatikusok már 300 méter magasságból nem látnak belőle semmit, elég szép tehát, hogy e pici lény saját otthonáról okoskodik s nem elégszik meg a föld felszínével, hanem behatol mélységeibe s az egész globust akarja e tojásbély vékonyságu geológiai adataiból kimagyarázni.

Most a Süess-féle elmélet járja, mely azt tanítja, hogy Földünk állandóan fogy, összezsugorodik, kisebbedik, mint a fonyadó alma. Helyenkint behorpad, máshol ráncot vet, feltüremlődik, szóval rövidül a sugara, tömörül a belseje, mint a susinkáé s egy néhány millió esztendő múlva vaskeményű élettelen gölyvő formálódik. A ráncosodás, összezsugorodás rángatásokkal, a kéreg folytonos rezgődéseivel jár — ezért rángatózik ideges emberként — Földünk minden percében, hol Messinában, hol San Franciscóban, hol Laibachban, Baku és Zagráb környékén, hol meg Alföldünkön. Ezért emelkednek és merülnek a partok, mélyednek a tengerek és süllyednek az Aldöldek. Nemcsak a miénk.

A mi Alföldünk gyakrabban reng nemcsak azért, mert vulkánok gyűrűje övezi köröskörül, hanem azért is, mert a süllyedő Földközi tenger feltüremlődő vidékén van s annak geotektonikai változataiban részt kell vennie. Tágul és süllyed a Fekete-, meg az Adria-tenger, bővül és mélyedik a Földközi tengerünk, az afrikai és

„TORONTÁL“ tárcája.

A műtét.

Orvosi műtétekről beszélgettünk épen, mikor Hízelin, a nagy sebész, akit mi Hízelin-az-Életnek nevezünk ügyessége és szerencsége miatt, átvette a szót.

— Egy kínos eset jut az eszembe, mondta, mely 1900-ban történt velem, mikor a hímnevem már szilárdan meg volt alapozva. Elmondom önöknek.

Minden esztendőben eltemetkezem egy-egy hónapra Oise megye egyik kis falujába, hol birtokom van. Ugy élek ott, mint az állat, nem olvasok, nem írok, nem fogadok senkit. Szükségem van erre a magányra, hogy kipihenjem fáradalmait és erőt gyűjtsek. Egy esztendőben mindamellelt kivételt tettem a szabály alól a falusi orvos, Breton kedvéért, aki nagy evő, nagy ivó és nagy vadász volt; többet törődött a vadjaival, mint a betegeivel.

Az birtóra, hogy a társaságát keressem, hogy ennek a darabos falusi embernek nagyon szép felesége volt, akit nem tudott méltányolni és akit sürün magára hagyott. Nos, az én nyári programom nem zárta ki a szerelmet, ellenkezőleg. Párisban nincs időm ezekkel a dolgokkal foglalkozni. Vidéken szükségét érzem, hogy kárpótoljam magamat. Én csak úgy tekintem a nőt, mint egy szép állatot és ha üde, egészséges és életerős, a szívevel és a szellemességével nem sokat törődöm. Ez volt az eset Bretonnal s elgondoltam, hogy nem nehéz őt meghódítanom.

Ugy is történt. Nem szerette a férjét, kinek durva ösztönei és izlései bántották finom érzékét. És aztán nyilván némi büszkeség fogta el, hogy egy híres sebész tüntette őt ki. Ahoz nem volt elég értelmes, hogy engem éppen olyan férfinak tekintsen, mint a többiek s viszonyunk hizelgett a hiúságának.

Szenvedélyes szerető volt s szerelmünket még edesebbé tette a férjöl való félelem. Ez az élszánt, nagy mihaszna nem habozott volna megölni a nejét kedvesével együtt, ha tetten érte volna őket. Nem volt féltékeny, de azt tartotta, hogy kötelessége parancsolja vérrel lemosni a sértést, mely a becsületét érte.

Én épp olyan bátor vagyok, mint bárki más és mégis az a gondolat, hogy megmérkőzzem ezzel a kolosszussal, ki nagyobb és erősebb volt nálam, éppen nem volt inyemre. A párbajtéren meg tudtam volna neki mutatni, hogy egyenlő vagyok vele, de pongyolában, a nevetséges helyzet inferioritásával jól éreztem, hogy az előny nem az én részemem lenne.

Ezért nagyon óvatosak voltunk. Bretonné lopva surrangotát át hoztam, valahányszor egy-egy távoli látogatás egész estig visszatartotta a férjét. A szomszédoktól, a barátoktól, a gyanúsítókól való félelem remegve vetette őt a karjaimba. Szünidőm végével visszatértem Párisba. A Bretonné emléke oda is elkísért és hasztalan kerestem feledést a munkában, nem bírtam tőle szabadulni. Levelei visszaidézték emlékezetembe szerelmünk napjait s újabb örömekre, kárhóztos mámorokra ingereltek. Elannyira, hogy minden vasárnap vissza kezdtem téregetni falusi lakomba. Breton nem ütődött meg rajta és szívesen fogadott. Csak mentegetődzött, hogy nem maradhat mellettem, a vadászat nagyon lefoglalja. Így hát veszély nélkül láthattam a barátónőmet és élhettem vissza a szegény örögő bizalmával.

Egy novemberi szombaton, amint megérkeztem, az orvos cselédje csöngetett be hozzám. Bretonné nagyon beteg volt és engemet hívtak hozzá. Kissé nyugtalanul azonnal odasiettem. Breton szokása szerint nyájasan fogadott és legott tájékoztatott:

— A nőm nagyon heves gyuladásban szenved, mondta; rögtön műtétet kell végrehajtani nála. Gondoltam, hogy ön nem tagadja meg tőlünk ezt a szolgálatot.

Amint elenvettem, hogy nem hoztam magammal a kellő műtőszereket:

— Van nekem minden, ami kell, biztosított és segédkezet is nyujtok önnek.

Megvizsgáltam a beteget. A műtét okvetlen szükséges volt. Nem lehetett másnapra halasztani. Nos, kissé megrendülve, feltettem magamban, hogy haladéktalanul végrehajtom.

A cseléd segítségével e célra előkészített asztalra fektettük a beteget. Amint elaltattam, minden izgatottságom megszűnt. Feledtem, hogy a kedvese vagyok és csak sebészi szerepem volt az eszemben.

Gyorsan megtettem az előkészületeimet, megmostam kezemet. Elővottem a műtőkést, mely belevágódott a hasba. A sebből folyó vért az orvos szivacsokkal törölgette. Breton hirtelen megérintette a karomat.

— Ön a feleségem szeretője, mondta nekem.

Munkám annyira igénybe vett, hogy nem érttettem őt azonnal meg.

— Eresszen el, mondtam neki. Akadályoz! Anélkül, hogy a karomat eleresztette volna, egész nyugodtan ismételte:

— Ön a feleségem szeretője. Hasztalan tagadná. Tudom!

És egy papirlapot tartván a szemem elé, hozzá tette:

— Ime egy levél, melyet az imént találtam és amely semmi kétséget sem hagy fenn. Találkát adott önnek holnapra.

Hátra tántorodtam. Nem tudtam, mit forral magában. E pillanatban eszembe jutott mindaz, amit neje arról a jogról mondott, melyet a férje arrogál magának a házasságtörés brutális megtorlását illetőleg és szememmel a műtőkést kerestem, hogy szükség esetén fegyverül használjam. Breton azonban kitalálta gondolatomat és eltüntetette a műszert. Keze a háta mögött valami tárgyat tartott, melyet nem láttam — revolvert talán? És hirtelen valami nedves puha

ázsiai partok mentén és lefűt javakorbéli nagysága után törekszik. Egyszerre csak kiszakad keleti szuezi gátja és kitágul, lefűrészelődik gibraltári küszöbe s Földközi tengerünk zárt volta megszűnik.

Alföldünk részveszen a lezökkenés folyamatában, még pedig úgy az Adria-, mint a Fekete és Aegeri-tenger fenékének lassu lemerülése miatt. Ezért van két fő lejtővonala, melyet a Tisza és Duna folyása mutat, egyik északról dél felé, a másik keletről nyugat felé. Ez a fő ok. Nem pedig a föld forgása, szelek, törmelék-pukok vagy törésvonalak a Bakonyban, Pilisben, budai hegyekben, Biharban s a garamelléki vulkánokban, melyek csak másodrendű jelenségek, az Alföld lassu roskadozásának félkörös határszélei vagy átszög, harántékos repedésekben nyilvánuló törések. Kiszáradó tófenékek, füstök vagy egyéb összehuzódó folyadékok hasonló repedéseket mutatnak a csésze szelein.

Hogy azonban nem magában álló tünemény a roskadozás, hanem a körszéki vulkánokra is kihat, onnan következtethető, hogy néha-néha a kihűlt magyar vulkánok talaja is megrendül. Így a Sztrázó (= megfigyelő!) hogy rengéseiről néhány évvel ezelőtt hoztak hírt a lapok, a sátorajjai Magos hegy zugásairól és megingásáról a múlt század harmincas éveiben tudtak és írtak róla.

A péntek éjjeli rengéssel azonban ezek a vulkánok nem függenek össze, habár egy csöppet sem lepne meg, ha Ungvár, mely a keleti vulkán-gyűrűben és Torda, mely a bihari és szamosbalparti régiebb vulkánok köréhez közel van és földrengést éreztek, nem az Alföld berokkadása, hanem vulkános területük révén jutottak a földingáshoz, amennyiben a lesüllyedő rétegek bizonyára megzavarták a vulkánok alapzatát is.

Nevezetes, 1. hogy a bihari hegységnek és a dunántúli középhegységnek törésvonalai a Duna—Tisza közére mutatnak, hol legerősebb volt a rengés; ahol a Palicsi-tó kicsapott medréből. Kecskemét néhány haza beomlott. 2. Nevezetes továbbá, hogy a Duna és Tisza medre és völgyülete érezte legjobban a rengést, még pedig a folyás irányában. Azaz a folyók medre nem annyira a felszín alakulataival, mint a zökkenés mélységi viszonyaival kapcsolatos. Persze, a nagyon is szórványos és sok kiigazításra szornló seismográfiai jelentések (hogyan történnék ezek a vidéki jelentések, csak azt tudja, ki vidéken lakott!...) nem szolgáltatnak eddig elég bizonyítékot a felfogásom igazolására, de hogy a tovább tartó megfigyelések és minden egyéb a zökkenéssel egybefüggő jelenségek lekiismeretes egybevetése arra fog vezetni, az erős meggyőződés.

Kollektív, összefoglaló és egyesítő lévén a geografia egészében, a fizikai része sem támaszkodhatik kizárólag csak egyféle, mondjuk, seismográfiai vagy geotektonikai kombinációkra. A föld alatti vizek járásáról s a velük összefüggő mélységi völgyekről, emelkedésekről, stb. eff. semmit sem tudunk. Igaz, hogy két évtizeden át többet foglalkoztunk geológiával, mint

tárgy csapódott az arcomba. Valami almaszag fúszott el, melyet nagyon jól ismertem: kloroform és egyidejűleg egy erős kéz kapott torkon és vágott földhöz.

Sohasem luttak műtétet, kik azt hiszik, hogy elég a szivacsot az orr alatt végig húzni s az illető két másodperc alatt minden sikoltozás nélkül elalszik tőle. Biztosíthatom önöket róla, hogy én kézzel lábball védekeztem s ellenfelem nagy ereje nélkül nem jött volna álom rám. De a mellemre térdelt s egyik kezével szoritotta a torkomat, míg a másikkal sétáltatta az arcomon az átkozott szivacsát.

Borzasztón hanykolódtam, orditoztam, de az erőm lassankint elhagyott, gondolataim összekuszálódtak. Még láttam, hogy a vér cseppege le a műtőasztalról. Arra elvesztettem az eszméletemet.

Mikor magamhoz tértem, az orvos szalonjában egy nyugágyon feküdtem. Kabultan néztem szét és nem érttem semmit. Részegnek gondoltam magamat. A falóra az előszobában tizenkettőt ült. Erre visszatért az emlékezetem, megértettem mindent. A megcsalt férj nem ölte meg nejet első haragjában. Boszuja sokkal raffináltabb, sokkal kegyetlenebb volt. A szerető által ölette meg a kedvesét. És a boldogtalan asszony két álló órán át maradt nyitott altesttel és folyt a vére, miközben talán magához tért, míg két lépésre tőle engemet a kloroform tett öntehetetlené.

Breton megjelent a szalon ajtajában.

— Folytathatja a műtétet! mondta nekem.

Első pillanatra meg akartam őt fojtani; de azután gyávaság szállt meg. Megkímélt. Épen kerülök ki a kalandból. Regaszkodtam az élethez. Ugy hát mire való a dráma, melyből bemocskolva kerülök ki? Nem jobb-e azt a hitet kelteni, hogy a szegény asszony természetes halállal halt meg?

Minden szó nélkül a szobába mentem, hol a holttest feküdt. És a halotton fejeztem be a műtétet.

André Beury.

a geografia más kérdéseivel és ez a két évtized nem ment kárba, mert főbb vonásaiban kijelölte Magyarország felszínének töténymorfológiai fejlődésének módját — de Despréz féle kutatásokat alig csináltunk s ha nem volna a derék Halavács dr. jeles műve a Duna—Tisza közének belső alakjáról — felszín alatti morphografiánk még kezdetén se volna.

Az Alföld rengés tüneményeit tehát nézetem szerint nem csupán az időről-időre jelentkező rengéslökések számából, irányából s erejéből, hanem a roskadás mikéntjének kutatásából is kell majd kapcsolatosan megfejtenünk. Kapcsolatok nélkül nem geografia a geografia. Legfeljebb zártkörű természettudomány, mi szakembereknek, nem a közönségnek szolgál okulásul!

A délvidéki tanítók gyűlése.

— Szakosztályi ülések. — A Délmagyarországi Tanítóegylet közgyűlése. —

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, július 12.

A délmagyarországi tanítók törökbecsei ünnepnapjai során tegnap délután különböző szakosztályi ülések voltak, ma reggel pedig a tanítóegylet megtartotta az évi rendes közgyűlését.

A szakosztályi ülések

tegnap délután 3 órakor kezdődtek, a mikor a tanítóegylet gazdasági népiszkolai szakosztálya ülésezett a község háza tanácstermében Eisler Gyula elnöklésével.

Az ülésen Zappe Ferenc zombolyai tanító a tejgazdaság egyszerű kezeléséről és a mesterséges tejlefelezés módjáról tartott előadást, a melyet Breier Jenő, az Alfa-Szeparátor részvénytársaság kiküldöttje demonstrált.

Miután még az ülésen felolvasták dr. Vinczehidny Ernő megyei főjegyző sürőnyét, az előadóknak köszönetet szavaztak.

Délután fel 4 órakor a D. T. E. ovodai szakosztálya tartotta közgyűlését, a melyen megjelent Grézlo János kir. tanfelügyelő, Szabó Bertalan és Cserei Gyula segédtanfelügyelők, Csávossy Ignác báró főszolgabíró, Schenk Jakab egyleti elnök, Bányai Jakab és Mező Dániel igazgatók, valamint az összes délvidéki óvónők.

A gyűlésen Pichler Gabriella (Fehértemplom) elnökölt s miután Szauer Mátyas titkar felolvassa az üdvözlő iratokat, Kerekes Szidonia torontálzozari áll. óvónő előadást tartott az alaki munkák nagy fontosságáról az ovodában, amelyet a szakosztály elfogadott, azzal, hogy felkéri a tanfelügyelőket, hogy a szükséges anyagok beszerzése iránt járjon közbe.

Pichler Gabriella fehértemplomi állami óvónő az óvónőképzés reformjáról tartott előadást, amelyben foglaltak a szakosztály helyes és Bányai Jakab igazgató indítványára ezzel kapcsolatban szükségesnek mondja az óvónők helyzetének a javítását.

Végül Major Irén törökbecsei állami óvónő játékokat mutatott be özv. Székely Gáborné és özv. Szalay Miklósné legújabb gyűjteményéből, majd folyó ügyek elintézésével a gyűlés véget ért.

Délután 1 órakor a temesmegyei iparosiskolák egyesülete tartott ülést, amely után a tanítók kirándultak a Gradiska-ligetbe, ahol a törökbecsei sport-egylet ifj. Halmos Lajos rendezésével football-versenyt rendezett, amelyen a törökbecsei nagybecskereki footballistákkal mérköztek. A verseny a nagybecskerekiek győzelmével végződött 2:0 arányban.

Este a Tisza-szállóban táncgal egybekötött sikerűt műkedvelői előadás rekesztette be a tegnapi napot.

A mai nap programját

a tanítóegylet közgyűlése töltötte ki, amely reggel fel 9 órakor kezdődött a polgári iskola tornacsarnokában Schenk Jakab elnöklésével.

A gyűlés keretében Streitmann Antal nagybecskereki főgimnáziumi tanár folytatta előadását a népiszkolai rajzoktatásról s egyben rajzokat is mutatott be egy kis kiállítás keretében. A nagyértékű előadást zajos tetszéssel fogadták s élénk ünneplésben részesítették a nagybecskereki főgimnázium kiváló rajztanárát, akinek tegnap általunk már közölt határozati javaslatát elfogadták Bányainak azzal a pótlásával, hogy a művészeti tárgyak tanítása az elemi iskolában is szakszerűen történjék.

Miután még Link Gyula törökbecsei tanító tartott előadást, az egyleti folyóügyek tárgyalására került a sor. Ezek során elhatározták, hogy a temesvári konvikttal 150 személyre kibővítik s egy leánykonvikttal létesítést iránt indítanak mozgalmat s ez ügyben már Nagybecskerekkel és Temesvárral a tárgyalásokat megindították.

Jelenti az elnök, hogy Weszely Ferenc konviktsi gondnok lemondott állásáról, aminek folytán az elnök felhívja mindazokat akik az állásra reflektálnak, hogy július 25 ig jelentsék ezt be az elnöknek.

Végül az elnök meleg köszönetet mondott azért a lelkes és mintaszerű fogadtatásért és szeretetért, amelyben a tanítóknak részük volt, a hatóságoknak, a községnek, Csávossy Ignác báró főszolgabírónak, Breitkopf községi jegyzőnek és a helyi bizottságnak s ezzel a tanítók törökbecsei ünnepnapjai befejeződtek.

HIREK.

— **Hitelesítő közgyűlés.** Torontálvármegye törvényhatósága ma délelőtt 10 órakor dr. Delimanic Lajos főispán elnöklésével hitelesítő közgyűlést tartott, a melyen az előadóknak kívül részt vett Tóth István min. tan., pénzügyigazgató, Magyary Pál apátplebanos és Grézlo János kir. tanfelügyelő. A gyűlésen hitelesítették a legutóbbi közgyűlésről felvett jegyzőkönyvet.

— **A polgármester szabadságán.** Dr. Perisics Zoltán polgármester holnapután kezdi meg több hétre terjedő nyári szabadságát, amely idő alatt őt Strosz Béla városi főjegyző helyettesíti hivatalában.

— **Görög keletiek ünnepe.** Gör. kel. vallásu szerb polgártársaink ma ünnepelték meg a szokásos egyházi fényvel Péter és Pál apostolok napját, mely alkalommal délelőtt fel 10 órakor mindkét gör. kel. templomban ünnepi istentisztelet volt.

— **Az aurániai perjel kitüntetése.** A király Svinderman Balázs címzetes püspök, aurániai perjel és a zágrabi főszekesegyházi káptalan nagyprepostjának, az állam és az egyház körül szerzett kiváló érdemei elismerése l, a II-ik osztályu vaskorona-rendet díjmentesen adományozta. Az aurániai perjelség nagy kiterjedésű birtokai tudvalevőleg Torontálban vannak, ahol most Módos és Szarcsa községek közt fekvő birtokokat parcellázták és eladták.

— **Rónay Jenő kitüntetése.** Lapunk tegnapi számában már megintuk, hogy a király Rónay Jenő nyug. főispánt, a nagykomlósi kerület népszerű és közszeretben álló országgyűlési képviselőjét a közügyek terén szerzett nagypontosságú érdemeinek elismerésül a Lipótrenddel tüntette ki. Mint Szenthubertről jelentik lapunknak, az ottani lakosság ez alkalmából a következő üdvözlő sürőnyet intézte a kitüntetethez:

Eisenstädter

divatáruházában Nagybecskereken

nyári occasio

Foulard-selyem 1 kor. 80 fillérért.

Prima minőségű Zefir már 96 fillértől kezdve.

Delainék: Tiszta gypju 1 korona 10 fillér méterje.

Ruhabatiszt 56 fillérért.

Vidékre készséggel küldünk mintákat míg a készlet tart.

Eisenstädter Nagybecskerek.

„Szenthubert, Károlyliget és Szentborbála községek méltóságodat a legmagasabb kitüntetés alkalmából, annak tudatában, hogy ez a kitüntetés valóban érdemes férfit ért, melegen üdvözlök. — Ollinger Péter, körjegyző.

— **Az első adatgyűjtő körút a monográfia számára.** Vende Aladár monográfiánk szerkesztője és melléthei Barna Lajos segédszerkesztő tegnap kedden reggel indultak el az első körútra vármegyénkben. Ez első tanulmányozó és adatgyűjtő körút a következő községekre fog kiterjedni: Bégafő, Bégászentgyörgy, Katalinfalva, Törzsudvarnok, Szöllősdudvarnok, Csósztelek, Magyarcsérnye, Németcsérnye, Zsombolya, Klári, Kőcse, Nagykőcse, Tamásfalva, Öregfalva, Ujvár, Aurelháza, Csene, Papd, Beregszónémeti, Gyertyámos, Kisjécsa, Nagyjécsa, Billéd, Sándorháza, Ujhely, Pészak, Perjámos, Nagy- és Ujszentpéter, Egres, Sáralfalva, Lovrin, Bogáros, Csátád, Garabos, Nagy- és Kistószeg, Torontálkisoroszi, Szenthubert, Károlyliget, Szentborbála, Nakófalva, Nagy- és Kiskomlós, Kisósz, Vizeed, Nagyósz, Nagyszentmiklós, Ós- és Nagycsanád, Kiszombor, Óbessenyő, Valkány, Mokrin, Óbél, Kübekháza, Magyarajdány, Oroszlámos, Deszk, Szőreg, Ujszentivány, Gyála, Ókeresztur, Törökkanizsa, Csanád, Csóka, Tiszaszentmiklós, Padé, Nagypadé, Tiszahegyes, Bocsár, Károlyháza, Beodra, Basahid, Torontáltorda, Törökbecse, Kuman, Melencze, Felső- és Alsóelemér, Felső- és Alsóaradi és Jankahidon át, vissza Nagybecskerekre. — Ez az első körút, mely mint látjuk, a vármegye felső részét foglalja magában kb. egy hónapot fog igénybe venni.

— **Áthelyezés.** A m. kir. igazságügyminiszter Weber Gyula módosi kir. járásbírói irnokot az újvidéki és Lischeron József törökkanizsai kir. járásbírói irnokot a budapesti kir. törvényszékhez áthelyezte.

— **A tűzoltótanfolyam vizsgája.** Említettük már, hogy a Torontálmegyei Tűzoltó-szövetség Pap Ferenc és dr. Fialowski Béla előadók vezetésével az idén is rendezett egy 8 napig tartó tűzoltótanfolyamot, a melyen 43 hallgató vesz részt. A tanfolyamon az elméleti és gyakorlati előadások javában folynak s a tanfolyam záróvizsgálata vasárnap délután 4 órakor lesz a helybeli tűzoltóegylet örtanyáján.

— **A kis gazdasszony tragédiája.** Mint Felsőttebéről jelentik lapunknak, ott vasárnap, f. hó 9-ikén borzalmas és tragikus szerencsétlenség történt. Krsztin Leposzava ottani 13 éves leány ugyanis odahaza a tűzhely körül foglalatoskodván, éppen főzni akart beteg édesanyjának és másfél éves kis hugának, mikor ruhája a sürgés-forgás közben a tűzhöz ért és lángra lobbant. A leány romjaitében kiabálni és futkosni kezdett a lakásban. A nagy hiáltozásra a szomszédok összecsofodtak s nagynehezen elfojtották a tüzet, de ekkorára a szerencsétlen teremtés már annyira össze volt égve, hogy néhány órai kínlás után meghalt. Az esetről a csendőrség jelentést tett a nagybecskereki kir. ügyészségnek s Junga Aladár törvényszéki bír. mint vizsgálóbíró helyettes Czenger Nándor kir. ügyészsel együtt a helyszínen járt, ahol jegyzőkönyvet vettek fel a borzalmas esetről s egyben megindult a vizsgálat arra nézve is, hogy a szerencsétlenség ügyében kit terhel a felelősség.

— **Szülőkhöz.** Egy dévai tanítóképezdei tanár, hol főgimnázium, polgári leány és fiú iskola s áll. tanítóképezde van cserébe kínálja Nagybecskerekre III. felsőkereskedelmi iskolába járó fiát. Aki esetleg Déván akarja taníttatni gyermekét s vele cseré viszonyba lépni, tudassa szándékát Szalay József lelkésszel.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

A véderővita. — Az ellenzék megkezdte a technikai obstrukciót.

Budapest, július 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A közjogi ellenzék, amely már annyiszor megcsufolta a parlamentarizmust az obstrukció veszedelmes játékával s amellyel már annyiszor megháborította és megakasztotta az ország rendes ügyeinek menetét, ma ismét ehhez a végzetes és kárhözvont fegyverhez nyult, hogy az ő

pártpolitikai taktikájának érvényt szerezzen. A képviselőháznak rövid öt napo szünete után tartott mai ülésén került volna ugyanis sorra a véderőjavaslatok tárgyalása. Az ellenzék kezdettől fogva kemény harcot, sőt obstrukciót hirdetett a javaslatok ellen, de a közvélemény azt hitte, hogy az utolsó percben még is felülkerekedik a józan ész az ellenzéknel s nem nyul a parlamentárizmust aláíró obstrukció fegyveréhez. Sajnos azonban, hogy nem így történt s az ellenzéki pártok fittyet hányva a közvéleménynek, csak a maguk pártpolitikai érvényesülését tekintve szem előtt, már a mai első ülésén megkezdtek a technikai obstrukciót, úgy, hogy ma még a véderőjavaslatokra nem is kerülhetett sor. Jegyzőkönyvi felszólalásokkal, üres támadásokkal, interpellációk sereges bejelentésével, majd pedig névszerinti szavazással lopták az időt, szóval megindították az obstrukció lavináját. Reméljük, hogy játékukat nem sokáig üzhetik s az országnak bizonyosan felzuduló közvéleménye még idejekorán észre fogja téríteni az ország nyugodt fejlődését és haladását akadályozó obstrukciós vitézket.

A mai ülést Berzeviczy Albert délelőtt 10 órakor nyitja meg s mindjárt a múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítésénél bevezeti a Justh-párt

a technikai obstrukciót.

A Justh-párt részéről ugyanis jegyzőkönyvi vitát kezdenek. Belekapaszkodnak a múlt ülés jegyzőkönyvének egyes pontjaiba s Madi-Kovács János, Kelemen Samu és Lovász Márton fecsérlék felszólalásaikkal az időt.

Mikor a jegyzőkönyvi vita befejeződik, Berzeviczy Albert elnök mélyen megindító beszédében emlékezik meg

Kecskemét pusztulásáról

Kifejezi a katasztrófa felett a képviselőház mély részvétét s indítványozza, hogy a földrengés következtében segélyre szoruló kárvallottak részére engedjék át a képviselőik egy napi tiszteletdíjukat, amihez a képviselőház hozzájárul.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök a Ház előtt is tolmácsolja a kormány mély részvétét, amely különösen tettekben fog megnyilvánulni s meleg elismeréssel szól a város nagyérdemű polgármesterének Kada Eleknek körültekintő, gyors és megnyugtató intézkedéseiről.

A képviselőház kegyeletes részvétét Hock János igyekezett megzavarni, azzal, hogy nekiment a kormánynak és támadta, hogy későn vesz részt a segítségben.

Az elnök Hock Jánost beszéde közben használt durva szavaiért rendretusítja.

Hock János erre kéri a kormányt, hogy minél hathatósabban siessen Kecskemét segítségére.

Ugyanezt kéri a kormánytól Horváth Mihály, Kecskemét másik képviselője is.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök Hock Jánosnak válaszolva kijelenti, hogy a kormány tettekkel fogja igazolni, hogy az ellene intézett támadásoknak semmi alapjuk nincs.

Most felolvassák az interpellációs könyvet, a melybe nem kevesebb, mint öt interpellációt jegyeztek be az obstrukció kedvéért a Justh-pártiak. Így Lovász Márton a szegedi választáson résztvevő póttartalékos tiszték megbüntetése miatt, Szmracsányi György a kormánynak a kecskeméti katasztrófával szemben szerinte tanúsított részvétlensége miatt, Benedek János a csomagszállító részvénytársaság bajai dolgában, Ábrahám Dezső a trencsényi katonai brutalitások

miatt, Holló Lajos pedig az egyetem közjogi tanszékének betöltése dolgában, vagyis Apponyi visszautasítása miatt interpellál.

Az interpellációkat az ülés végére teszik. Most a Justh-párt megkezdte

a technikai obstrukció második fejezetét.

A földhitelintézetek országos szövetségéről szóló javaslatnak harmadik olvasása következett volna ugyanis s mikor erre az előző időfecsérlés után fél 1 órakor került, a Justh-párt névszerinti szavazást kért és a névszerinti szavazás lapunk zártakor még tart, úgy, hogy a mai ülés napirendjére kitűzött véderőjavaslatokra eddig még nem került sor.

A véderővita és a pártok.

A kétszínűsködő Kossuth-párt.

Budapest, július 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház ma az összes pártok nagy érdeklődése közepett megkezdte a véderőjavaslat tárgyalását. A nemzeti munkapárt egymagában száznál jóval nagyobb számban volt jelen és így az ellenzéknek eleve le kellett mondani arról, hogy a tárgyalás menetét a határozatképesség kérdésének felvevésével megzavarja. A folyosón, főképpen a Kossuth-párt tegnapi határozatát kommentálják s egy előkelő munkapárti politikustól e határozatról a következő találó kritikát hallottuk:

A munkapárt semmi kifogásolni való nem talál abban, ha Kossuthék harcot hirdetnek a véderőjavaslat ellen. A többség és a kormány elve tisztában volt azal, hogy véderőjavaslatok a függetlenségi kielégítést nem fogják. Számított rá, hogy a meggyőződések a javaslatok tárgyalásánál erősen össze fognak ütközni és készült is rá, hogy a maga igazát az ország előtt erős argumentumokkal bebizonyítsa.

A Kossuth-párt határozatában visszatevő azonban az a sunyi kétértelműség, mely az elfogadott határozati javaslatokat jellemzi. Az a tegnapi konferencián előterjesztett és elfogadott indítvány egészen magán viseli Apponyi Albert egyéniségének bélyegét és igen jellemzően kiegészíti azt Apponyinak az értekezleten elmondott beszéde. A Kossuth-párt határozata kettel és vergődik az obstrukció problémája körül, végre olyanképpen köntörfalaz, hogy a párt nem kívánja korlátozni tagjainak egyéni szabadságát, elvárja azonban minden tagjától, hogy a harcban kötelességét teljesítse.

Ráduplázott erre Apponyi, ki az obstrukciót hirdette, amikor ravaszul rámutatott, hogy az a multban sikert hozott a pártnak, de nyomban azután jezsuitáskodva hozzátette, hogy az obstrukciót egyénileg elítéli.

A Kossuth-párt nyilvánvalóan húzódozott a színvallástól és az ország közhangulatának ismeretében az obstrukciót nyíltan hirdetni nem merészelt. Ha azonban azt hiszi, hogy a közvélemény a párt romboló munkáját kevésbé súlyosan fogja elbírálni, ha az obstrukciót suba alatt csinálják meg, úgy alaposan félre ismerik a közhangulatot, amely sem a nyílt, sem pedig személyesen leplezett obstrukciót nem helyesli. A többség pedig teljesíteni fogja az országgal szemben vállalt kötelességét a suba alatt folyó obstrukcióval szemben is, mert tudja, hogy ügyét a közvélemény határozottan támogatja.

A király a kecskemétieknek.

Budapest, július 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király a kecskeméti földrengés kárvallottjainak felsegítésére magánpénztárából száz ezer koronát adományozott.

A Kossuth-párt együttműködése a Justh-párttal.

Budapest, július 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Kossuth-párt tegnap este tartott értekezletén a véderőjavaslatokat tárgyalta. Tóth János, Apponyi Albert gróf és Décsy Zoltán felszólalása után kimondotta, hogy a véderőjavaslatok ellen a képviselőházban a legmesszebbmenő harcot indítja s hogy ebben együttműködik a Justh-párttal.

A munkapárt értekezlete.

Budapest, július 12. (A „Torontál” eredeti táv.) Az országgyűlési munkapárt tegnap este 6 órakor értekezletet tartott, amelyen Solyomossy Ödön báró referálása és Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök felszólalása után egyhangulag elfogadta a véderőjavaslatokat.

Tőzsde.

Buza (júliusra)	22 86	—
Buza (októberre)	23 46	—
Rozs (júliusra)	18 74	—
Zab (júliusra)	16 12	—
Tengeri (júliusra)	15 30	—
Tengeri (aug.)	15 50	—

Felelős szerkesztő: **SOMFAI JÁNOS.**

17924/1911. sz. Torontálmegye alispánjától.

Bolti üzlethelyiség bérbeadása.

Nagybecskereken, a Ferencz-József-téren fekvő megyei tiszti nyugdíj-intézeti épületben, az ugynevezett pénzügyigazgatósági palotában

Schneider J. könyvkereskedő cég által birt. üzlethelyiség,

mely áll egy boltból, raktárból és pincéből. 1911. évi augusztus hó 1-től több évre kiadó.

Értekezhetni minden nap délelőtt 10 és 12 órakor Kéler Ákos megyei főügyésznél (vármegyeház I. emelet).

Nagybecskerek, 1911. évi július hó 7.

714-3.2 Torontálmegye alispánja.

Mentőszekrények

cséplőgépek és egyéb gépekhez darabja 36 és 40 kor.

Mentőszekrény kiegészítések

beküldendő jegyzék után jutányosan.

Sérvkötők

3 kor.-tól 8 kor.-ig, kívánatra választék küldetik.

Irrigátorok, fecskendők, gummiáru, Brunswatta, pólyák, tejszivók, gyermekágyi kellékek nagy választékban kaphatók

Kovács Sándor drogériája
Nagybecskereken.

Telefon 43. Telefon 43.

521-4) 12.6

Pótvizsgát, vagy felvételit tevő

tanulók tanítását elvállalna

egy tanító
szerény díjazás mellett

Bővebbet a kiadóhivatalban. 713-x-2

Hornyolt fedőcserép

(saját szabadalom)

mindig nagy mennyiségben raktáron.

Klein Bernát gőztéglagyárában Nagybecskerek.

487-x-17

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1911. évi május hó 1-ső napjától.

ERKEZIK.

Nagybecskereki pályaudvarra.	óra perc
Temesvár—Versece—Zombolyáról délelőtt	9 28
Pancsováról délután	5 15
Budapest—Szegedről reggel	6 22
Budapest—Szegedről délután	5 04
Szegedről délelőtt	9 25
Budapest—Nagykikindáról este	9 45
Szécsányból este	6 40

Nagybecskerek-bégap. pályaudvarra.

Zsomb.—Versece—Alibunár—Temesvárról este	8 15
Módosról reggel	11 29
Pancsováról reggel	8 27
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon reggel	8 23
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon délután	4 10
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon este	9 34
Szécsányból este	6 29

INDUL.

Nagybecskereki pályaudvarról.	óra perc
Pancsovára délelőtt	8 10
Pancsovára este	7 15
Szeged—Budapestre délelőtt	10 03
Szeged—Budapestre este	7 21
Szegedre délután	1 12
Nagykikinda—Budapestre reggel	5 10
Zsombolya—Temesvár—Versece délután	4 15
Temesvár—Versece—Antalfalva—Pancsova—Alibunárra reggel	3 33
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon reggel	2 26
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délelőtt	11 55
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délután	5 25
Módosra délelőtt	11 00
Szécsányra reggel	6 31

Temesvár—módosí vonalon.

Módosról—Temesvárra délután	2 10
Temesvárról—Módosig délelőtt	11 00

Módos—zsombolyai vonalon.

Módosról—Zsombolyára délután	1 40
Zsombolyáról—Módosra délután	5 30

Szécsány—versecei vonalon

Szécsányról—Verseceire minden csütörtök és vasárnapon reggel	5 30
--	------

Egy hálószoba

butor eladó

Cím a kiadóhivatalban.

Uradalmak, mezőgazdák, cséplőgép tulajdonosok figyelmébe!

Mentőszekrény

cséplőgépekhez, valamint a mentőszekrényhez tartozó összes cikkek külön is kaphatók

Melkuhn Dezső drogériájában

Nagybecskerek, Hunyadi-(fő)-utca.

Ugyanott az összes állatgyógyászati, gazdasági és fertőtlenítő cikkek is jutányos áron beszerezhetők.
608-32.29

Hirdetéseket jutányos árért közöl a „Torontál”

politikai napilap kiadóhivatala, mely lap a legjobb, legolvasottabb napilap Torontálmegyében.

Kiadó üzlet.

A központi állami elemi iskolában levő **KINDL-FÉLE ÜZLET** aug. hó 1-től kiadó.

Bővebb felvilágosítás **Rosenfeld L. üzletében** nyerhető.
703-33

Tizezer korona

készpénz lefizetése mellett kapható Nagybecskereken közvetlenül a város mellett egy

14 holdas szőlő.

A vételár hátralevő része évi részletekben törleszthető. A szőlőt esetleg két parcellában is eladják. —

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.
472-x-19

KÉT PÁR LÓ

és pedig: egy pár 4 éves, 16 markos sötétpej és deres kanca és egy pár 5 éves, 15³/₄ markos szürke kanca

eladó.

Közelebbi cím megtudható a kiadóhivatalban.